

Dnyan Prasarak Mandal's

S. M. DNYANDEO MOHEKAR MAHAVIDYALAYA, KALAMB

Tq. Kalamb, Dist. Osmanabad - 413 507
NAAC Accredited with B Grade
ISO 9001:2015

Affiliated to Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad

UNNAT BHARAT ABHIYAN (UBA)

Historical Background

The dream of our national father Mohan Das Karamchand Gandhi Ji in his seminal work, 'Hind Swaraj', the western developmental paradigm, based on centralized technologies and urbanization, has given rise to serious problems like increasing inequity (leading to crime and violence), and climate change due to rapid ecological degradation. To ameliorate these problems, it is necessary to promote development of rural areas in tune with Gandhian vision of self-sufficient 'village republics', based on local resources and using decentralized, eco-friendly technologies so that the basic needs of food, clothing, shelter, sanitation, health care, energy, livelihood, transportation, and education are locally met. This should be the vision of holistic development of villages. Presently, more than 70 per cent of the population in India lives in rural areas engaged in agrarian economy with agriculture and allied sector employing 51 percent of the total work-force but accounting for only 17 per cent of the country's GDP. There are huge developmental disconnects between the rural and urban sectors such as inequity in health, education, incomes and basic amenities as well as employment opportunities - all causing great discontent and large-scale migration to urban areas. The imperatives of sustainable development which are being felt more and more acutely all over the world also demand eco-friendly development of the villages and creation of appropriate employment opportunities locally. Increasing urbanization is neither sustainable nor desirable. So far, our professional higher education institutions have largely been oriented to cater to the mainstream industrial sector and, barring a few exceptions, have hardly contributed directly to the development of the rural sector. Unnat Bhārat Abhiyan (UBA) is a much needed and highly challenging initiative in this direction.

COMMUNITY OUTREACH PROGRAMS THROUGH UNNAT BHARAT ABHIYAN (UBA)

With the help from the local administrative bodies like the Panchayat Bodies and the district administration, Kherda Khondala Bhatsangavi these villages were identified and adopted by **Shikshan Maharshi Dnyandeo Mohekar Mahavidyalaya Kalamb**. The adopted villages are namely Khrda, Khondala, Bhatsagvi. After their adoption, the staff and students have conducted baseline surveys (both at village level and household level) of these villages and has been conducting various developmental activities.

Adoption of villages around the locality and their surveys
Kherda Village visit

Swachhata Hi Sewa Campaign – Creating Awareness about Effects of Plastics in villages

The inauguration **Swachhata Hi Sewa Campaign at Kalamb Taluka is Organized** Our College students and UBA faculty coordinators have actively participated in the inauguration event Faculty Coordinators of UBA Dr.Ishwar Rathod have discussions with Block Development Officer and Project Development Officer after the event regarding the implementation of “**plastic-free-village**” Campaign in the adopted villages.

Five teams have been formed with faculty and students to address the adopted villages. Each team consists of at least five faculty coordinators and 30 students from each department. Each team coordinator has visited their allotted village and organised a meeting with the help of employees at Village Panchayat Office. The students addressed the public of that village and explained about the disadvantages of plastics and encouraged to use cloth bags. They also asked the public to collect and hand over the one-time use plastics.

Our teams have also visited the schools and have discussions with the head masters regarding “**plastic-free-village**” Campaign in the adopted villages. With permission from the headmasters our UBA coordinators addressed the students and create awareness about “**plastic-free-village**” Campaign..

4. Grama Sabha Meeting

Grama Sabhas were organized in the adopted villages with the people of the respective villages in the presence of the respective President, Counsellor and Ward member. The current issues and beneficiary topics were also discussed. The topics discussed are road facility, recreation water facility and storage, public toilets, drainage capacity and cleanliness, electricity conservation, agriculture with technology, transportation, waste management, organic farming, socioeconomic upliftment of rural women and basic amenities in middle school. Five of our faculty members and 10 student volunteers helped to organize Grama Sabhas.

लोकमत

मोहेकर महाविद्यालयाचा पुढाकार : विद्यार्थिदशेतच ग्रामीण समस्यांच्या मुळांशी जाण्याचा मिळतोय अनुभव

विद्यार्थी करताहेत पाच गावांचे सर्वेक्षण

लोकमत न्यूज नेटवर्क

कळंब : केंद्रीय मानव संसाधन मंत्रालय राबवत असलेल्या उन्नत भारत अभियानांतर्गत कळंब येथील शिक्षण महर्षी ज्ञानदेव मोहेकर महाविद्यालयाने तालुक्यातील पाच गावे दत्तक घेतली असून, यागावातील जीवनमानासह उपलब्ध संसाधनाचा अभ्यास व सर्वेक्षण केले जात आहे. यामुळे एकप्रकारे विद्यार्थी दशेतच ग्रामीण समस्यांच्या मुळांशी जाण्याचा अनुभव विद्यार्थ्यांच्या पदरी पडत आहे.

केंद्रीय मानव संसाधन मंत्रालय शिक्षण क्षेत्रातील बदलासाठी सद्योदित प्रयत्नशील असते. काळाबरोबर शिक्षण व्यवस्थेने कात टाकली पाहिजे यावर त्यांचा कटाक्ष असतो. अलीकडे हा विभाग शिक्षणाच्या माध्यमातून ग्रामीण विकास, त्याचे विविध पैलू याचा ही विद्यार्थ्यांना सोबत घेऊन अभ्यास करत आहे. ग्रामीण भागात विकासाचे कोणते पाऊल पडले आहे, वैयक्तिक व गावाची स्थिती काय आहे, गावातील समस्या काय आहेत याचा ऊहापोह करण्यावर भर दिला जात

उन्नत भारत अभियान : डोअर टू डोअर सर्वेक्षणाद्वारे घेतला व्यक्तिगत स्थितीचा आढावा

महाविद्यालयाने दत्तक घेतलेल्या गावात 'डोअर टू डोअर' सर्वेक्षण करताना विद्यार्थी.

◆ उन्नत भारत अभियान उपक्रम शि. म. ज्ञानदेव मोहेकर महाविद्यालय राबवत आहे. संस्थेचे प्रमुख माजी प्राचार्य डॉ. अशोकराव मोहेकर व प्राचार्य डॉ. सुनील पवार यांच्या मार्गदर्शनाखाली ग्रामीण समस्यांचा व क्षमतेचा अभ्यास करण्याची एक संधी म्हणून महाविद्यालय या उपक्रमात उत्प्रेरणासह सहभागी झाले आहेत. यासाठी तालुक्यातील खोदला, करंजकल्ला, आधर्डी, खेडी, भाटसांगवी या पाच गावांना दत्तक घेण्यात आले आहे.

आहे.

उन्नत भारत अभियान हा त्यापैकीच एक उपक्रम आहे. मानव संसाधन मंत्रालयाने नवी दिल्ली

येथील भारतीय प्रौद्योगिकी संस्थान व औरंगाबाद येथील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ यांच्या संयुक्त विद्यमाने कळंब येथील शिक्षण

महर्षी ज्ञानदेव मोहेकर महाविद्यालयास सोपवत घेऊन उन्नत भारत अभियान राबवण्यास सुरुवात केली आहे. ८ फेब्रुवारीपासून मोहेकर

◆ उन्नत भारत अभियानांतर्गत मोहेकर महाविद्यालयातील ५५ विद्यार्थ्यांचा गट एका-एका गावात डोअर टू डोअर सर्वेक्षण करत आहेत. गावातील विकास कामे, स्थापित क्षमता, समस्या यांची माहिती संकलित करीत आहेत. त्यांना समन्वयक प्रा. ईश्वर राठोड, प्रा. डॉ. दीपक सुर्यवंशी, सहायक ग्रंथपाल अरविंद शिंदे, डॉ. नामानंद साठे, डॉ. पावडे, डॉ. डोले, डॉ. उदरे, डॉ. मस्के आदी मार्गदर्शक मंडळी विद्यार्थ्यांना सहकार्य करीत आहेत.

◆ गावगाड्यात राहणाऱ्या व्यक्ती कोणत्या प्रकारच्या घरात राहत आहेत, कुटुंबात किती सदस्य आहेत, शाचालय वा अन्य सुविधा आहेत का, पाण्याचे स्रोत व उपलब्धता, उर्जा साधने, जमीन धारणा व पिक पध्दती, रासायनिक की वैयक्तिक खताचा वापर केला जातो का, पशुधनाची स्थिती काय आदी वैयक्तिक माहितीचे संकलन करून ती माहिती केंद्राच्या पोर्टलवर अपलोड केली जाणार आहे.

मुद्देनिहाय संकलन केले जात आहे. ग्रामीण भागातील पायाभूत सुविधांची सद्यस्थिती व समस्यांचे एकप्रकारे अयलोकन करण्याचे काम केले जात आहे. शिक्षित भारत, स्वच्छ भारत, स्वस्थ भारत, स्वावलंबी भारत, संपन्न भारत अशी पंचसूत्री घेऊन उन्नत भारत अभियानाची अंमलबजावणी केली जात आहे.

गावाची क्षमता ते समस्या

उन्नत भारत अभियान अंतर्गत गावाची लोकसंख्या ते शिक्षण, आरोग्य आदी सुविधा आहेत का, बँक, एटीएम, अंगणवाडी, डाकघर, दवाखाना, दुग्ध संस्था आदी गावात आहेत का? नसतील तर किती अंतरावर उपलब्ध आहेत. दळणवळणाची साधने, रस्ते व त्यांचे प्रकार, लांबी, जमीन, वन, बागायती, गावातील सार्वजनिक व सामाजिक स्थाने आदी माहितीचे विद्यार्थ्यांनी संकलन केले आहे.

यातील अपलोड केलेल्या माहितीनुसार गावात विकासाच्या योजना राबविण्याचा प्राधान्यक्रम ठरवता येणार आहे, अशी माहिती अरविंद शिंदे यांनी दिली.

Khondala Village Schools Visit

Village Schools Visits for Sensitizing Teachers and Students regarding Cleanliness, Hygiene, Organic Farming, Vaccination, Health, Diet etc.

Dr. Ishwar rathod Sensitizing teachers and students on different topic

दैनिक एकमत दिनांक १०/०२/२०२०

उन्नत भारत अभियानाच्या माध्यमातून ग्रामीण विकास खोंदला गावचे केले सर्वेक्षण

कळंब : येथील महर्षी ज्ञानदेव मोहेकर महाविद्यालयाच्या वतीने केंद्र सरकारच्या उन्नत भारत अभियानामध्ये सहभाग घेऊन अभियानाच्या माध्यमातून दत्तक घेतलेल्या गावांचा विकास करण्याचा संकल्प केला आहे. संस्थेचे सचिव डॉ. अशोकराव मोहेकर यांच्या प्रेरणेतून हे काम केले जात आहे. त्यासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सुनिल पवार यांच्या सहकार्याने कळंब तालुक्यातील दत्तक घेतलेल्या पाच गावांचे सर्वेक्षण करण्यात आले असून ही माहिती केंद्र सरकारच्या पोर्टलवर सादर केली जाणार आहे.

दत्तक घेतलेल्या गावांमध्ये जाऊन प्रत्यक्ष विद्यार्थ्यांमार्फत व सोबत प्राध्यापक व गावातील

प्रतिनिधींच्या सहकाऱ्यांनी सर्वेक्षण करण्यात आले आहे. ही माहिती केंद्र सरकारकडे ऑनलाईन पद्धतीने पाठवून या गावातील समस्यांविषयी माहिती दिल्यानंतर या वेगवेगळ्या पाचही गावाला केंद्र सरकारच्या माध्यमातून उन्नत भारतच्या सहकार्याने विकासाला सहकार्य केले जाणार आहे. उन्नत भारत अभियान अंतर्गत दत्तक घेतलेले खोंदला, करंजकल्ला, आथडी, खेडी, भाटसांगवी या सर्व गावांचे सर्वेक्षण चालू असून ही माहिती ऑनलाईन पद्धतीने पाठविल्यानंतर सरकारच्या माध्यमातून या गावच्या विकासासाठी प्रयत्न केले जाणार आहे.

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी खोंदला या गावांमध्ये प्रत्यक्ष सर्वे

क्षण करताना त्यांना तेथे वेगवेगळ्या सामाजिक समस्या, शैक्षणिक समस्या, महिलांच्या समस्या, पाण्याची समस्या, रस्ते व नाल्यांची समस्या अशा वेगवेगळ्या समस्यांचा अनुभव प्रत्यक्ष विद्यार्थ्यांना सर्वेक्षण करताना आढळून आल्या आहेत. या अभियानामध्ये महाविद्यालयातील प्राध्यापक व विद्यार्थी उत्स्फूर्तपणे सहभागी झाले होते. यासाठी प्रा. डॉ. दीपक सूर्यवंशी, अरविंद शिंदे, डॉ. नामानंद साठे, डॉ. के. डब्ल्यू. पावडे, डॉ. जयवंत ढोले, डॉ. पल्लवी उंदरे, डॉ. विश्वजीत म्हस्के, डॉ. संदीप महाजन, अभियानचे समन्वयक प्रा. ईश्वर राठोड यांनी प्रयत्न केले. यावेळी बालाजी लांडगे उपसरपंच, ग्रामस्थ व शाळेतील शिक्षकांनी सहकार्य केले.

Soil sampling and determination of its quality

Research scholars from Department of Botany collected soil from the fields of adopted villages

- Its quality was tested and report provided for further improvement of soil quality and for Hitech Farming Farmers workshop organized to guide the farmers to get more yield. farmers from adopted villages are invited for workshop in association with Botany Department.

Guidance given to students on soil Properties and soil testing by.Vinod sir and students makes aware farmer about soil testing

Meeting with Gram Pradhans, Gram Sachivs of adopted villages and during pandemic COVID- 19

The following problems were discussed during the meeting:

1. Unemployment of daily wages workers due to lockdown. As a result, they were facing problems.
2. Villagers no getting proper food grains througe ration card.

Poster Competition on Theme: “Coronavirus Pandemic: prevention and impact on the villages”

A Poster Competition was organized under Unnat Bharat Abhiyan program on the theme of “Coronavirus Pandemic: prevention and impact on the villages” Students (UG & PG) and Research Scholars were submit their E posters posters in 25 students were participated in this competition.

MASK DONATION

SOME OF THE AREAS THE UBA CELL HAS IDENTIFIED TO WORK ON AT THESE VILLAGES ARE:

- Village sanitation
- Drinking water supply
- Energy, including renewable energy
- Agriculture and allied activities
- Irrigation
- Improving technology of handicrafts and Artisans
- Affordable housing
- Improving educational standards
- Improving Health
- Proper use of IT applications